

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและภูมิหลังของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 มีรัฐธรรมนูญใช้ในการปกครองบ้านเมืองรวมทั้งสิ้น 15 ฉบับ คือ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม 2475

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2489, 2492

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2475 แก้ไขเพิ่มเติม 2495

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2511, 2517, 2519, 2521 และ 2534

รัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว 2475

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) 2490

ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร 2502, 2515, 2520 และ 2534

อย่างไรก็ตามกลับมีการมองว่า รัฐธรรมนูญที่ผ่านมานี้อาจทำให้ประเทศไทยเป็นประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริง ด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น มีการอ้างว่า การร่างรัฐธรรมนูญแต่ละครั้งเป็นการร่างจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งแต่งตั้งจากคณะปฏิวัติรัฐประหารเป็นส่วนใหญ่ หาได้มาจากประชาชนที่แท้จริงไม่ประกอบด้วยเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535 เกิดเสียงเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้เป็นประชาธิปไตยในหลายประเด็น อีกทั้งการเลือกตั้งในปีต่อ ๆ มาได้พบแนวโน้มการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียงอย่างโจ่งแจ้ง ส่งผลกระทบต่อการบริหารบ้านเมืองของรัฐบาล ถึงขนาดต้องมีการกำหนดนโยบายเอาไว้ว่า รัฐบาลจะเข้ามาบริหารประเทศพร้อมกับการปฏิรูประบบการเมือง โดยร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ให้เป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

แนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2534 เริ่มจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 211 กำหนดให้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ฉบับหนึ่ง โดยมีสภาร่างรัฐธรรมนูญและสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาชุดหนึ่งประกอบด้วย ตัวแทนของประชาชนจังหวัดละ 1 คน และตัวแทนจากนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ 23 คน มาร่วมกันร่างรัฐธรรมนูญ รวมสมาชิกสภา ร่างรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น 99 คน ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญฉบับโดยประชาชนให้เสร็จเรียบร้อยภายใน 240 วัน หลังจากนั้นจึงส่งกลับมายังรัฐสภาเพื่อ

พิจารณา หากรัฐสภาเห็นด้วยก็นำขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับเพื่อประชาชนต่อไป

ความเคลื่อนไหวในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่วันที่ 9 - 13 ธันวาคม 2539 อันเป็นช่วงเวลาเปิดรับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นต้นมา ปรากฏว่าประชาชนได้จับตามองการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ผ่านสื่อมวลชน (Mass Media) และสื่ออื่น ๆ ตามกระบวนการสื่อสารด้วยความสนใจยิ่ง

อย่างไรก็ตามในกระบวนการสื่อสารของมนุษย์นั้นองค์ประกอบที่เป็นมนุษย์เกี่ยวข้องกับอยู่ 2 ฝ่าย คือผู้ส่งสารฝ่ายหนึ่ง และผู้รับสารอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้ง ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน และการสื่อสารจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ส่งสารออกไปแล้วมีผู้รับสาร ดังนั้นผู้ส่งสารต้องคำนึงถึงผู้รับสารอยู่เสมอ เพราะผู้รับสารจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จ ผู้ส่งสารต้องทำการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เตรียมสาร เตรียมสื่อให้เหมาะสมกับผู้รับสารของตน เพื่อให้สารนั้นไปถึงผู้รับสารเพื่อสารเป็นที่เข้าใจของผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารตีความหมายต่อสารตรงกับความหมายของผู้ส่งสาร จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการวิเคราะห์ผู้รับสารว่าใครคือผู้รับสารเป้าหมายของคน ผู้รับสารเป้าหมายต้องการอะไร มีความสนใจอะไร มีความรู้ขนาดไหน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารหรือไม่อย่างไร ซึ่งปัจจัยดังกล่าวรวมทั้งลักษณะประชากรจะเป็นส่วน ที่ต้องทำการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
2. เพื่อศึกษาระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของนิสิตนักศึกษากับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญกับระดับการเปิดรับข่าวสารของนิสิตนักศึกษา
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ กับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารของนิสิตนักศึกษา

ปัญหานำการวิจัย

1. นิสิตนักศึกษามีความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญอย่างไร
2. นิสิตนักศึกษามีระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ อย่างไร
3. นิสิตนักศึกษาได้รับประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญมากน้อยเพียงใด
4. ลักษณะทางประชากร คือเพศ อายุ สถานศึกษา สาขาวิชา อายุของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา สถานภาพการสมรส รายได้ของบิดามารดาที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสารหรือไม่อย่างไร
5. มีปัจจัยอื่นใดที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

สมมุติฐานการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
2. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
3. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
4. ความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
5. ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการร่างรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
6. ความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ช่วงการถือกษมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ วันที่ 9 ธันวาคม 2539 จนถึงช่วงการร่างรัฐธรรมนูญของสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 4 ตุลาคม 2540

นิยามคำศัพท์

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ระดับในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล

ความต้องการข่าวสาร หมายถึง ระดับความต้องการสื่อมวลชน สื่อบุคคล เนื้อหา และรูปแบบของข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

ข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ที่กำหนดแล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาสองร้อยสี่สิบวัน ซึ่งมีนายอุทัย พิมพ์ใจชน เป็นประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ และนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ อายุ สถานศึกษา สาขาวิชา อายุของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา สถานภาพการสมรส รายได้ของบิดามารดา

ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกพึงพอใจในคุณภาพและปริมาณข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญที่แบ่งเป็น 5 ระดับ

นิสิตนักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบเกี่ยวกับระดับการเปิดรับข่าวสารของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
2. ได้ทราบความต้องการข่าวสารและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
3. เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นนำไปสู่การพิจารณา ปรับปรุงการเสนอข่าวเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญในอนาคตต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีและแนวคิดด้านการสื่อสาร ได้แก่ แนวคิดกระบวนการสื่อสารของลาสเวลล์, ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร, ทฤษฎีการเลือกรับสาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร
3. ทฤษฎีความแตกต่างของผู้รับสาร
4. ทฤษฎีการใช้และความพอใจต่อสื่อ
5. ทฤษฎีการสื่อสารกับการเมือง
6. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย